

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1674

XXII. [i.e. XX.] Ad Calantiam matronam. Vetus scrip.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37862

mutuari. Hoc tantum, ne modum egrediar epistole, admonitam te volo **COGITA** quotidie te esse morituram, & nunquam de secundis nuptijs cogitabis.

XXII. Hieronymus Calantie matrona. Est huius generalis institutio ad Christianam pietatem, non mulieribus modo, sed viris etiam ac studiosis iure commendanda.

Ecl. 4.

Vetus scripturæ celebrata sententia est, esse pudorem, quo gloria inveniatur & gratia; & esse rursus pudorem, quo soleat parere peccatum. Cujus dicti veritas, quanquam satis ad omnium intelligentiam ipsa sui luceat claritate, mihi tamen, nescio quomodo, in presenti causa propius innocuit. Provocatus enim ad scribendum literis tuis, quæ miris hoc à me obsecrationibus flagitabant, diu fateor de responsione dubitavi: silentium mihi imperante verecundiâ. Cui tamen fortissimè resistebat & vim faciebat, precum tuarum fidei ambitio. Pugnabatque acriter cum hesitatione mea humilitas obsecrantis: & magnâ quâdam fidei violentiâ, oris claustra pulsabat. Cùmque sic animum utroque nutantem cogitatio diversa libraret, penè pudor exclusit officium. Sed me illa, quam supra posui, sapientis sententia armavit ad depellendum inutilem verecundiâ, & damnosum silentium resolvendum: cùm utique ipsam scribendi causam tam honestam viderem esse, tam sanctam, ut peccare me crederem sitacerem: illud mecum scripturæ reputans: **Tempus tacendi, & tempus loquendi.** Et iterum: **Ne retineas verbum in tempore salutis.** Et illud Petri:

Ecl. 3.

Ecl. 4.

1. Pet. 3.

Para.

Parati semper ad satisfactionem omni pōsentī
 vos rationem. Petis namque & sollicitè ac violen-
 ter petis: ut tibi certam ex scripturis sanctis præ-
 finiamus regulam, ad quam ordines cursum vitæ
 tuæ, ut cognitā Domini voluntate inter honores
 seculi & divitiarum illecebras morum magis di-
 ligas supellectilem, atque ut possis in conjugio
 constituta non solum conjugii placere, sed etiam
 ei qui indulget conjugium. Cui tam sanctæ peti-
 tioni, tamque pio desiderio non satisfacere, quid
 aliud est, quam profectum alterius non amare?
 Parebo igitur precibus tuis, teque paratam ad im-
 plendam Domini voluntatem, iphis nitar incitare
 sententijs. IDEM enim verus omnium Dominus
 ac magister, qui nos placere sibi jubet, etiam do-
 cet quomodo placere possimus. Ipse itaque te in-
 formet, ipse te doceat, qui interroganti in Evan-
 gelio adolescenti, quid faceret ut mereretur vi-
 tam æternam, divina continuo mandata propo-
 nit: ostendens nobis ejus voluntatem esse facien-
 dam, à quo speramus & præmia Propter quod a-
 lio testatur loco: Non omnis qui dicit mihi, Do-
 mine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed
 qui facit voluntatem patris mei qui in cælis est,
 ipse intrabit in regnum cælorum. Quo manifestè
 illud ostenditur, nos non solā Dei confessione tan-
 ti præmij magnitudinem promereri, nisi fidei &
 justitiæ opera conjuncta sint. Qualis enim est illa
 confessio, quæ sic Deo credit, ut pro nihilo ejus
 ducat imperium? Aut quomodo ex animo ac ve-
 rè dicimus: Domine, Domine, si ejus, quem Do-
 minum confitemur, præcepta contempnimus?
 Unde ipse in Evangelio dicit: Quid autem

Matt. 19.

Matt. 7.

Operibus
promeremur
gloriam.

Luc. 6.

70ca-

Matt. 15. vocatis me, Domine, Domine, & non facitis quae dico? Et iterum: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me. Et rursum

Malac. 1. loquitur per Prophetam: Filius honorificat patrem, & servus Dominum suum timet. Et si pater ego sum, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus? Ex quo apparet nec honorari ab eis Dominum, nec timeri, qui ejus praecepta non faciunt. Et ad David expressius dicitur, qui peccatum admiserat: Et pro nihilo duxisti Deum. Et ad Heli fit sermo Domini: Qui honorificat me, honorificabo eum: qui autem pro nihilo me habent, ad nihilum redigentur. Et

2. Reg. 12.

1. Reg. 2.

Contra

vulgi se-

veritate.

Ps. 15.

Ps. 18.

Matt. 19. per, illa nobis Domini revolvenda sententia, Si

Vii

Vis ad vitam venire, serva mandata. Hoc enim
 coram nobiscum lege agitur, hoc Propheta, hoc
 Apostoli docent: hoc à nobis & vox Christi, &
 sanguis efflagitat: qui deo pro omnibus mortuus
 est, ut qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui
 pro illis mortuus est. Vivere autem illi non est ali-
 ud, quam ejus præcepta servare. que nobis ille,
 quasi certum quoddam dilectionis suæ pignus,
 servanda mandavit. Si diligitis inquit, me, man-
 data mea servate. Et: Qui habet mandata mea,
 & servat ea, ille est qui diligit me. Ac rursus: Si
 quis diligit me, sermonem meum servabit & pa-
 ter meus diliget eum: & ad eum veniemus, &
 manebim apud eum faciemus. Qui non diligit
 me, sermones meos non servat. Si autem vult ob-
 tinere vera dilectio. Et qui perfecte amator, totam
 sibi vitam vendit voluntatem. Nihil est
 in peccato, ut charitate. Non vivere Christum di-
 ligimus si e jus nos redemptos sanguine recorda-
 mur, nihil magis velle, nihil omnino debemus a-
 gere, quam quod ipsum velle cognoscimus. Duo
 autem sunt genera mandatorum, in quibus elau-
 ditur tota justitia: prohibendi unum est, jubendi
 alterum. Ut enim mala prohibentur, ita præci-
 piuntur bona. Ibi otium operatur, hic studium.
 Ibi coercetur animus, hic incitatur. Hic si cisse,
 illic non fecisse, culpabile est. Unde & Propheta
 dicit: Quis est homo, qui vult vitam, & cupit vi-
 dere dies bonos? Prohibe linguam tuam à malo,
 & labia tua ne loquantur dolum. Declina à ma-
 lo, & fac bonum. Et beatus Apostolus: Odientes
 malum, adherentes bono. Hoc itaque duplex di-
 versumque præceptum, prohibendi scilicet &

2. Cor. 5.

Christo vivere quid. Ioan. 14.

Ibidem.

Charitas magna vis

Duo genera mandatorum.

Pf. 33.

Rom. 12.

im-

Nullus à
Dei mā-
datis li-
ber.

Ezechi. 19.

Peccata
paria
Stoicis.

Parva
etiam
peccata
sunt.

Matth. 7.

Innocen-
tia.

Iob 13.

imperandi, æquo omnibus jure mandatum est.
Non virgo, non vidua, non nupta ab hoc imperio
libera est. In quovis proposito, in quovis gradu
æquale peccatum est, vel prohibita admittere, vel
jussa non facere. Neque verò eorum te seducat
error, qui ex arbitrio suo eligunt, quæ potissimum
Dei mandata contemnant, quæve quasi vilia ac
parva despiciant. Nec metuunt, ne secundum di-
vinam sententiam, minima contemnendo, paulu-
tim decidant. Stoicorum quidem est peccatorum
tollere differentiam, & delicta omnia paria judi-
care: nec ullum inter scelus & erratum discrimen
facere. Nos verò & si multum inter peccata dista-
re credimus, quia & legimus tamen satis prodesse
ad cautionem ducimus, etiam minima pro maxi-
mis cavere. TANTO enim facilius abstinemus
à quocunque delicto, quanto illud magis metui-
mus. Nec cito ad majora progreditur, qui etiam
parva formidat. Et sanè nescio, an possimus leve
aliquod peccatum dicere, quod in Dei contem-
ptum admittitur. Estque prudentissimus, qui non
tam considerat quod jussum sit, quam illum qui
jusserit: nec quantitatem imperij, sed imperantis
cogitat dignitatem. Ædificanti itaque tibi spiri-
tualem domum, non super levitatem arenæ, sed
super soliditatem petrae, innocentie in primis
fundamentum ponatur, super quod facilius pos-
sis arduum culmen justitie erigere. Maximam
enim partem equitatis implevit, qui nulli nocuit.
Beatusque est, qui potest cum sancto Job dicere.
Nulli nocui hominum: justè vixi cum omnibus.
Unde audenter & simpliciter loquebatur ad Do-
minum: Quis est ille, qui judicetur mecum? id est,

quis

quis tuum adversum me potest implorare iudicium, ut se la sum à me convincat? Purissimæ conscientiæ est, securè canere cum Propheta: Perambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus tuæ. Unde idem alibi dicit: Non fradua vit eos Deus bonis, qui ambulant in innocentia. Itaq; malitiam, odium, atque inuidiam, quæ vel maxima vel sola semina sunt nocendi; Christiana à se propellat anima: neque manu tantum, aut linguâ, sed corde quoque custodiat innocentiam nec opere modo, sed voto etiam nocere formidet. QUANTUM enim ad peccati rationem pertinet, nocuit & qui nocere disposuit. Multi nomen illud absolute atq; integrè definiunt, innocentem, qui ne in eo quidem ulli noceat quo prodesse desistat. Quod si est verum: tum demum latere de innocentia conscientia, si, cum potes, adjuvare non desinas. Si verò divisa inter se ista atq; distincta sunt, aliudq; est non nocere quod semper potes, aliud prodesse cum possis: aliud malum non facere, aliud operari bonum: illud tibi rursus occurrat, non sufficere Christiano, si partem unam iustitiæ impleat, cui utrumque præcipitur. NE quis enim debemus ad multitudinis exempla replicare: quæ nullam harum disciplinam sequens, nullum vivendi tenens ordinem, non tam ratione ducitur, quàm quodam impetu fertur. Nec imitandi nobis illi sunt, qui sub Christiano nomine gentilem vitam agunt: & aliud professione, aliud conversatione testantur: atque (ut Apostolus ait) Deum confitentur se nosse, factis autem negant. INTER Christianum & gentilem non fides tantum debet: sed etiam vita distinguere: & di-

Ps. 100.

Ps. 83.

*Vraque
iustit
pars im
plenda.*

*Falsi
Christia
ni.
Tit. 1.*

ver-

Opera monstrat religionē. versam religionem per diversa opera monstrat. Nolite (ait Apostolus) iugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio iustitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas lucis ad tenebras?

2. Cor. 6. Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fidei cum infidei? Qui autem confessus templo Dei cum idolis? Sic ergo inter nos & illos maxima separatio. Disjungitur certo discrimine error & veritas. Illi terrena sapiant, qui celestia promissa non habent. Illi brevi huic vite totos implicent, qui æterna nesciunt. Illi peccare non metuant, qui peccatorum impunitatem putant. Illi seruiant vitijs, qui non sperant futura præmia virtutum. Nos vero, qui purissima confitemur fide, omnem hominem manifestandum esse ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque propria corporis sui, prout gessit, sive bonum, sive malum: procul detentus esse à vitijs, dicente apostolo: Qui enim Christi sunt, carnem suam crucifixerunt, cum vitijs & concupiscentijs. Ne conturbamur quantur erantem, qui se veritate discipulos confitentur. Duas certè conversationis vias, & distincta in diversum itinera vivendi Salvator in Evangelio ostendit. Quam (inquit) spatiosa via, quæ ducit ad mortem, & multi sunt, qui intrant per eam. Et rursus. Quam arcta via & angusta est quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inveniunt eam. Vide quanta inter has vias separatio sit, quantumque discrimen. Illa ad mortem, hæc tendit ad vitam. Illa celebratur & teritur à multis: hæc vix invenitur à paucis. Illa enim vitis per consuetudinem quasi declivior ac mollior, & velut quibusdam amara floribus voluptatum,

inter viam latam & angustam differentia.

cile a
vero
dior,
ctatio
As p
viam
par
scrip
go
mun
mus
loqu
cum
tem
mu
sent
inv
mus
per
ad h
stipa
exp
ledi
inir
mu
aud
mas
qua
nu
tis,
tra
& c
effe

cilè ad se rapit commeantium multitudinem: hæc vero insueto calle virtutum tristior atque horridior, ab his tantum eligitur, quibus non tam delectatio itineris cordi est, quam utilitas mansionis. ASPERAM enim nobis, & insuavem virtutum viam nimia facit vitiorum consuetudo: quæ si in partem alteram transferatur, invenietur (sicut scriptura dicit) semita justitiæ levis. Ponamus ergo iam rationem vitæ vestræ: & per quam potissimum gradiamur viam conscientiam teste, discamus. OMNE enim quod agimus, omne quod loquimur, aut de lata, aut de angusta via est. Si cum paucis angustum iter, & subtilem quandam semitam invenimus: ad vitam tendimus. Si vero multorum comitamur viam, secundum Domini sententiam, imus ad mortem. Si ergo odio atque invidia possidemur, si cupiditati & avaritiæ cedimus, si præsentia commoda futuris præferimus, per spatiosam viam incedimus, Habemus enim ad hæc comitum multitudinem: & late simillam stipamur agminibus. Si iracundiam libidinemque explicere volumus, si iniuriam vindicamus, si maledicenti remaledicimus, & adversum inimicum inimico animo sumus: æquè cum pluribus ferimur. Si vel adulamur ipsi, vel adulantem libenter audimus: si verum dicere gratiam impedimur, & magis offendere animos hominum timeamus, quam non ex animo loqui: de multorum via sumus. Tot nostri sunt loci, quot extranei veritatis. At è contrario si ab omnibus vitijs sumus extranei, si purum ac liberum animum præstamus, & omni cupiditate calcata, solis studemus divites esse virtutibus: per angustam viam nitimur. Con-

*Quid viam se-
luti a-
speram
faciat.*

*Quomo-
do angu-
sta via
tenenda
est.*

*Quando
tenetur
via an-
gusta.*

ver-

versatio enim ista paucorum est, Estque pererrata
 atque difficile, idoneos hujus itineris comites
 perire. Quin etiam multi hac ire se simulant
 & per diversa errorum diverticula ad viam
 multitudinis revertuntur. Ideoque timendum est,
 quos duces recti hujus itineris habere nos cre-
 mus, eos comites habeamus erroris. Si igitur
 veniuntur exempla, quae nos per hanc ducant
 viam, & rectum Evangelij tramitem teneant, se-
 quenda sunt. Sin vero ea vel deficiunt, vel de-
 cere putantur, Apostolorum forma uniuersis pro-
 posita est. Clamat vas electionis Paulus, nosque
 quasi ad angustum hoc iter convocans, dicit, Imita-
 tores mei estote, sicut & ego Christi. Certè
 quod est amplius omnibus, ipsius Domini reuer-
 entissimum exemplum, qui in Evangelio ait: Venite ad me
 omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego requie-
 scere faciam vos. Tollite jugum meum super
 vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis
 corde. Si periculosum est imitari illos, de qui-
 bus dubitas an imitandi sint: hunc certè imitari
 tutissimum est, atque ejus vestigia sequi, qui di-
 xit: Ego sum via, veritas, & vita. Nunquam enim
 errat, qui sequitur veritatem. Unde & Apostolus
 Joannes ait: Qui dicit se in Christo manere, debet
 sicut ille ambulavit, & ipse ambulare. Et beatus
 Petrus ait: Christus pro nobis passus est, vobis re-
 linquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus,
 qui peccatum non fecit, nec est inventus dolus in
 ore ejus: qui cum malediceretur, non maledice-
 bat, cum pateretur, non comminabatur: tradebat
 autem judicanti se injustè. Qui peccata nostra
 pro se pertulit in corpore suo super lignum, ut pec-

*Paulus
 imitan-
 dus.*

I. Cor. 11.

Mat. 11.

*Christus
 imitandus*

Ioan. 14.

I. Ioan. 2.

I. Pet. 2.

cati mortui, iustitiæ vivamus. Cesset omnis ex-
 culatio errorum, auferantur peccandi sœda sola-
 tia, **N I H I L** omnino agimus, qui nos per multi-
 tudinis exempla defendimus: & ad consolatio-
 nem nostram, aliena sæpe numerantes vitia, de-
 esse nobis dicimus, quos debeamus sequi. Ad il-
 lius exemplum mittimur, quem omnes fatemur
 imitandum. Atque ideo præcipua tibi cura sit, le-
 gem nosse divinam: per quam possis quasi præsen-
 tis cernere exempla sanctorum. Quid faciendum
 sit, quid vitandum, illius consilio disce. *Scriptura
discenda
est.* **MAXI-
MUM** enim ad iustitiam auxilium est implere divi-
 nis eloquijs animum, & quod opere exequi cu-
 pias, semper corde meditari. Rudi adhuc populo,
 & hominibus ad obedientiam insuetis per Moy-
 sen imperatur à Domino, ut in signum memoriæ,
 quæ præcepta Domini recordentur, per singulas *Num. 9.*
 vestimentorum simbrias habeant cum cocco lya-
 cinthini coloris insignia: ut etiam casu huc illuc
 que respicientibus oculis, mandatorum cœle-
 stium memoria nascatur. De quibus simbrijs Pha-
 risæi redarguuntur à Domino, quod eas perverso *Matt. 23.*
 usu, non ad commonitionem præceptorum Dei,
 sed ad ostentationem sui habere cœperint: ut sci-
 licet quasi de majoris observationis diligentia,
 sancti à populo judicarentur. Tibi verò servanti
 non jam literæ præcepta, sed spiritus, divi-
 norum mandatorum memoria spiritualiter ex-
 colenda est. Cui non tam frequenter recor-
 danda sunt præcepta Domini, quam semper
 cogitanda. Sint ergo divinæ scripturæ semper
 in manibus tuis, & jugiter mente volvan-
 tur. **N E C** sufficere tibi putes mandata Dei me-
 mo-

*Scriptu-
ra facta.
res requi-
sit.*

Rom. 2.

*Tractatio
loci Ev-
angelici.
Matt. 7.*

moriã tenere, & operibus oblivisci. Sed ideo
la cognosce, ut facias quicquid faciendum dicitur.
Deum: sed factores legis justificabuntur. *Locus*
quidem & immensus divinæ legis campus ex-
ditur. Qui diversis testimonijs veritatis, vel
cœlestibus quibusdam floribus vernans, mirã ob-
lectatione legentis animum pascit ac refocillat.
Quæ omnia semper cognoscere, secumque revolve-
vere, ingens ad conservandam justitiam benefi-
cium est. Sed quasi ad compendiosum locum quod-
dam commonitorium, illa tibi Evangelij chryso-
stoma sententia est, & superscribenda cordi tuo, quæ
ad totius justitiæ brevium Dominico ore per-
fertur: OMNIA quæcunque vultis, ut faciant
vobis homines, hæc & vos facite illis. Cujus præ-
cepti vires exprimens, jungit ac dicit: Hæc enim
lex & Prophetæ. Infinitæ namque sunt speciei
partesque justitiæ: quas non modo stylo profe-
qui, sed cogitatione etiam capere difficillimum
est. Quas omnes unã ac brevi sententiã compre-
hendit: & latentem hominum conscientiam se-
creto animi judicio aut absolvit, aut damnat. Ad
omnem igitur actum, ad omne verbum, ad om-
nem etiam cogitatum hæc sententia retrahit-
tur: quæ tibi quasi speculum quoddam paratum,
& ad manum semper positum, qualitatem tuæ
voluntatis ostendat: ac etiam vel de injusto ope-
re redarguat, vel de justo lætificet. Quotiescum-
que enim talem in alterum habueris animum,
qualem in te ab altero servari cupis, æquitatis
viam tenes. Quoties verò talis erga alterum fue-
ris, qualem in te vis neminem, iter justitiæ dere-

liqui-
tumq-
peria.
diffic-
mi. N-
iam ju-
psut-
dua.
mur.
ciant
jungi
cia ch-
se am-
alteri-
justiti-
litas h-
ni' o-
nobis
si nob-
indig-
mo e-
rium
traha-
vider-
sce, c-
re m-
re ne-
vicio-
suam
liben-
jus a-
iam
tame

liquisti. In totum illud divinæ legis arduum, totumque difficile. En ob quam causam dura imperia Domino reclamamus, & dicimus, nos vel difficultate, vel impossibilitate mandatorum pre-
mi. Nec sufficit quod jussa non facimus, nisi etiam jubentem injustum pronuntiemus: dura ipsam æquitatis authorem non modò dura & ardua, sed etiam impossibilia præcepisse conquerimur. *In eos, quod fingunt mandata Dei impossibilia. Matt. 9.*

Omnia, inquit, quæcunque vultis, ut faciant vobis homines, hæc & vos facite illis. Coniungi vult nos atque connecti per mutua beneficia charitatem, omnesque homines vicario inter se amore copulari: ut id unoquoque præstante alteri, quod sibi ab omnibus præstari velit, tota iustitia & præceptum hoc Dei, communis sit utilitas hominum. Et ô miram clementiam Domini! ô ineffabilem Dei benignitatem! præmium nobis pollicetur, si nos invicem diligamus, id est, si nobis ea præstemus invicem, quorum vicissim indigemus. Et nos superbo simul & ingrato animo ejus renitimus voluntati: cujus etiam imperium beneficium est. Nulli unquam omnino detrahas, nec aliorum vituperatione te laudabilem videri velis. Magisque vitam tuam ordinare discere, quàm alienam carpere. Ac semper scripturæ memor esto dicentis: Noli diligere detrahere, ne eradiceris. Pauci admodum sunt, qui huic vitio renuntiant: raroque invenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velint, ut non libenter reprehendant alienam. Tantaque hujus mali libido mentes hominum invasi, ut etiam qui præcul ab alijs vitijs recesserunt, in istud tamen, quasi in extremum diaboli laqueum incidunt.

N

*Ne proximi
offendamus.*

*Contra
detractionem.*

dant. Tu vero hoc malum ita effuge, ut non in
 de ipsa non detrahas, sed ne alij quidem detra-
 henti aliquando credas. Nec obrectatoribus au-
 toritatem de consensu tribuas, ne eorum vitium
 nutrias annuendo. Noli (inquit scriptura) con-
 sentaneus esse cum derogantibus adversus pro-
 ximum tuum: & non accipies super illum pecca-
 tum. Et alibi: Sepi aves tuas spinis, & noli audire
 linguam nequam. Unde & beatus David diversis
 innocentiae species justitiaeque dinumerans, de
 hac quoque virtute non tacuit, dicendo: Et op-
 probrium non accepit adversus proximos suos.
 propterea quod ipse non solum adversatur, sed
 etiam persequitur detrahentem. Ait enim: De-
 trahentem secreto proximo tuo, hunc persequer-
 bar. Est sane tale hoc vitium, quod vel in primis
 extingui debeat, & ab eis, qui se sancte insitue-
 volunt, prorsus excludi. Nihil enim tam inquietat
 animum, nihil est quod ita mobilem mentem
 ac levem faciat, quam facile totum credere: &
 obrectatorum verba temerario mentis assensu se-
 qui. Hinc enim crebrae dissensiones, hinc odia
 injusta nascuntur. Hoc est, quod saepe de amicis
 inimis etiam inimicos facit: dum concordem qui-
 dem, sed credulas animas maliloqua lingua dis-
 sociat. At contra, magna quies animi, magna quae
 est morum gravitas, non temere de quoquam su-
 ministri quid audire. Beatusque est, qui ita se con-
 tra hoc vitium armavit, ut apud eum detraheret
 nemo audeat. Quod si haec in nobis esset diligen-
 tia, ne passim obrectatoribus crederemus, iam o-
 mnes detrahere timerent, ne non tam alios
 quam se ipsos viles detrahendo facerent. Sed hoc
 idem

ideo malum celebre est, idcirco in multis feruet
hoc vitium, quia penè ab omnibus libenter audi-
tur. Adulatorum quoque assentationes, & noxia
blandimenta fallaciæ, velut quædam pestes anime
fuge. Nihil est quod tam facile corrumpat mentes
hominum: nihil quod tam dulci & molli vulnere
animum feriat. Unde & quidam sapiens ait: Ver-
ba adulatorum mollia, feriunt autem interiora
ventris. Et Dominus loquitur per Prophetam:
Populus meus, qui beatificant vos, seducunt vos,
& semitas pedum vestrorum dissipant. In multis,
illud maxime tempore, regnat hoc vitium: quod
que est gravissimum, humilitatis ac benevolen-
tiæ loco ducitur, Eo fit, ut qui adulari nescit, aut
invidus, aut superbus putetur. Est sanè grande &
subtile artificium, laudare alterum in commen-
dationem sui, & decipiendo animum sibi obligare
decepti: quodque hoc maxime vitio agnoscit, fi-
ctas laudes certo pretio vendere. Quæ hæc tan-
ta est levitas animi, quæ tanta vanitas, relicta
propriâ conscientia alienam opinionem sequi, &
quidem fictam atque simulatam? capi vento falsæ
laudationis, gaudere ad circumventionem suam,
& illusionem pro beneficio accipere? Tu ergo, si
verè laudabilis esse cupis, laudem hominum ne
requiras: illique præpara conscientiam tuam, qui
& illuminabit abscondita tenebrarum, & manite-
stabit consilia cordium, & tunc laus tibi erit à
Deo. Sit igitur intentus ac vigilans, & adversus
peccata semper armatus animus tuus. Sermo
omnibus moderatus & parcus: & qui necessita-
tem magis loquendi indicet, quàm voluntatem.
Ornet prudentiam verecundia: quodque præ-

Assenta-
tiones fa-
gienda.

Prov. 18

Esa. 3.

Conser-
va
co nune
vitii is-
sio
tia.

1. Cor. 4.

Animus.
Sermo.

*Pudor.**Quomodo loquendum.**Eccl. 28.**1. Pet. 3.**Mädacia & iuramenta fugienda.**Matt. 5.**Præsentia Dei semper cogitanda.**Templa Dei.**1. Cor. 3.*

cipuum in feminis semper fuit, cunctas in terris
 rutes pudor superet. **Dis** antè considera quid lo-
 quendum sit, & adhuc tacens provide, ne quid di-
 xisse pœniteat. Verba tua ponderet cogitatio, &
 linguæ officium animi libra dispenset. **U**nde scri-
 ptura dicit: **Argentum & aurum tuum confila,**
 & verbis tuis facito stateram, & frenos ori tuo re-
 ctos; & attende, ne forte labaris linguâ. Nunquam
 malum verbum de ore tuo procedat: quæ ad cu-
 mulum benignitatis, juberis etiam maledicenti-
 bus benedicere. **Misericordes,** inquit, modèsti,
 humiles, non reddentes malum pro malo, neque
 maledictum pro maledictio: sed è contrariobene-
 dicentes. **MENTIRI** verò atque jurare lin-
 gua tua prorsus ignoret, tantusque in te sit verus
 amor, ut quicquid dixeris, juratum putes. De quo
 Salvator ad discipulos ait: **Ego** autem dico vo-
 bis, non jurare omnino. **Et paulò post:** Sit au-
 tem sermo vester, est, est: non, non. **Q**uod autem
 his abundantius est, à malo est. **I**n omni igitura-
 tu atque verbo quæta mens & placita servetur.
 semperque cogitationi tuæ Dei præsentia occur-
 rat: sit humilis animus ac mitis, & adversus sola
 vitia erectus. **N**unquam illum aut superbia ex-
 tollat, aut avaritia inflat, aut ira præcipitet.
Nihil enim quietius, nihil purius, nihil denique
 pulchrius eâ mente esse debet, quæ in Dei
 habitaculum præparanda est: quem non aurum
 templa fulgentia, non gemmis altaria distincta
 delectant, sed anima ornata virtutibus. **I**deo
 templum Dei sanctorum corda dicuntur, affir-
 mante Apostolo, qui ait: **S**i quis templum Dei
 violaverit, disperdet illum Deus. **T**emplum
 enim

enim Dei sanctum est, quod estis vos. **N I H I L**
habeas humilitate præstantius, nihil amabilius. *H.*
Hæc est enim præcipua conservatrix, & quasi cu-
tas.

stos quædam virtutum omnium: nihilque est,
quod nos ita & hominibus gratos & Deo faciat,
quàm si vitæ merito magni, humilitate infimi si-
mus. Propter quod scriptura dicit: *Quantò ma-*
Eccl. 3.

gnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo in-
ventes gratiam. Et Dominus loquitur per Pro-
Esai. 66.

phetam; Super quem alium requiescam, nisi su-
per humilem, & quietum, & timentem verba
mea? Veruntamen humilitatem sequere, non
quæ ostenditur atque simulatur gestu corporis,
aut fractâ voce verborum: sed quæ puro affectu
cordis exprimitur. **A L I U D** est enim virtutem
Virtus se-
habere, aliud virtutis similitudinem: aliud ostre-
mitas.

rum umbram sequi, aliud veritatem. Multo de-
cautionem.

formior illa est superbia, quæ sub quibusdam hu-
militatis signis latet. Nescio enim quomodo tur-
piora sunt vitia, quæ virtutum specie calantur.

Nalli te unquam de generis nobilitate præponas,
neque obscuriores quasque & humiliore loco
natas te inferiores putes. Nescit religio nostra

personas accipere: nec conditiones hominum,
sed animos inspicit singulorum. Servum & nobi-
Vera li-
lem de moribus pronuntiat. **S O L A** apud Deum
beritas &
libertas est, non servire peccatis. Summa apud
nobilitas.

Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus. Quid
apud Deum in viris nobilior Petro, qui piscator
Petrus.

& pauper fuit? Quid in foemina beatâ Mariâ il-
Maria.
lustrius, quæ sponsa fabri describitur? Sed illi pi-
Mati. 1.
scatori & pauperi cælestis regni à Christo cre-
Mati. 16.
duntur claves. Hæc sponsa fabri meruit esse ma-

I. Cor. I.

ter illius, à quo ipsa claves datae sunt. Elegit enim Deus ignobilia, & contemptibilia hujus mundi, ut potentes ac nobiles ad humilitatem facilius adduceret. Nam & aliàs frustra sibi aliquis de nobilitate generis applaudit: cum universis parvis honoris & ejusdem apud Deum pretij sint, qui uno Christi sanguine sunt redempti: nec interest, quæ quis conditione natus sit, cum omnes in Christo æqualiter renascamur. Nam et si obliviscimur, quia ex uno omnes generati sumus, saltem id *Jejunium* semper meminisse debemus, quia per unum omnes regeneramur. Cave ne si jejunare aut abstinere ceperis, te putes esse jam sanctam. Has enim virtus adjumentum est, non perfectio libertatis. Magis quæ id providendum est, ne ab hoc cum licita contemnas, securitatem quandam illicite tum faciat. Quicquid supra justiciam obfertur Deo, non debet impedire justiciam, sed adjuvare. Quid autem prodest tenuari abstinentiæ corpus, si animus intumescat superbia? Quis laudem merebitur de pallore jejuniij, si invidiosus hvidissimus? Quid virtutis habet vinum non bibere, & irâ atque odio inebriari? Tunc, inquam, præclara est abstinentia, tunc pulchra atque magnifica castigatio corporis, cum est animus jejunes à vitijs. Imò qui probabiliter ac scienter abstinentiæ virtutem tenent, eo affligunt carnem suam, quo animam frangant superbiã, ut quasi de quodam fastigio contemptus sui atque arrogantia descendant ad implendam Domini voluntatem, quæ maxime in humilitate perficitur. Idcirco à varijs ciborum desiderijs mentem retrahat, ut totam ejus vim occupent in cupiditate.

Abstinentia perfecta.

virtutum. Jamque minus jejuniorum & abstinentiæ laborem caro sentit, animâ esuriēte justitiam. Nam & vas electionis Paulus, dum castigat corpus suum, & in servitutem redigit, ne alijs prædicans ipse reprobus inveniatur, non ad solam (ut quidam imperiti putant) hoc facit castitatem. Non enim huic tantummodo, sed omnibus omnino virtutibus abstinentia opitulatur. Neque magna aut tota Apostoli gloria est, non fornicari: sed hoc agit, ut castigations corporis erudiatur animus: quantoque nil ex voluptatibus concupiscit, tantò magis possit de virtutibus cogitare. ne perfectionis magister imperfectum aliquid in se ostendat: ne Christi imitator extra præceptum quicquam aut voluntatem Christi faciat, neve minus exemplo, quàm verbo doceat, cumque alijs prædicaverit, ipse reprobetur, ædiatque cum Pharisæis: Dicunt enim, & non faciunt. APOSTOLICI verò & præcepti est, & exempli, ut habeamus rationem non conscientie tantum, sed etiam famæ. Non superfluum, & à fructu vacuum gentium magister hoc docet: vult enim etiam extraneos ad fidem homines per fideliū opera proficere, ut religionem ipsam religio disciplina commendat. Et ideo sicut lumina in mundo lucere nos jubet in medio nationis prave & perverse: ut incredulæ mentes errantium ex nostrorum actuum lumine ignorantie sue tenebras deprehendant. Unde & ipse ad Romanos ait: Providentes bona non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Et alibi: Sine offensione esto Judæis, & gentibus, & Ecclesiæ Dei, licet ego per omnia omnibus placeo: non quarens

*Ab inē-
sa v. r.
aut bus
pro l. s. a.
mni. 165.
E. C. 9.*

Matt. 23.

*Fama ra-
tio habē-
da est.*

Phil. 2.

Rom. 12.

1. Cor. 10.

quod mihi utile est, sed quod multis Beatus est, qui tam sanctè, tamque graviter disposuit vitam suam, ut de eo sinistra aliquid ne fingi quidem possit, dum adversus obtreclatorum libidinem pugnat meriti magnitudine, nec fingere quisquam ausus est, quod à nullo putat credendum. Quod si id aliis, qui difficile atque nimis arduum est, saltem hanc adhibeamus vitæ nostræ diligentiam, ne mala mentes occasionem inveniant detrahendi, ne ex nobis scintilla procedat, per quam adversus nos sinistra fama flamma conflatur. Alioquin frustra irascimur obtreclatoribus nostris, si ipsi obtreclandi materiam ministramus. Si autem nobis diligenter atque sollicitè omnia ad honestatem providentibus, cunctisque actibus nostris timorem Dei preferentibus, illi nihilominus

Consolatio contra conscientiam.

Isa. 5.

Matt. 5.

Secessus querendus etiam conjugibus.

insaniunt: consoletur nos conscientia nostra, quæ tunc maximè tuta est, tunc optimè secuta est, cum occasione quidem malè de se sentiendi dedit. Illis enim vè dicitur per Prophetam, qui dicunt, quod bonum est malum: qui lucem appellant tenebras: & quod dulce est, amarum vocant. Nobis ergo Salvatoris aptabitur sermo: Beati estis cum vobis maledixerint homines mentientes. Nos modò id agamus, ut malè de nobis nemo loqui absque mendacio possit. Ita habeto sollicitudinem domus, ut aliquam tamen vacationem animæ tribuas. Eligatur tibi oportunus & aliquantum à familiaris strepitu remotus locus, in quem tu velut in portum, quasi ex multa tempestate curarum te recipias, & excitatos foris cogitationum fluctus, secreti tranquillitate componas. Tantum ibi sit divinæ lectionis studium, tam

crebra orationum vices, tam firma & pressa de futuris cogitatio, ut omnes reliqui temporis occupationes facile hac vacatione compenses. Nec hoc ideo dicimus, quo te retrahamus à teuis: imò id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis præbere te debeas.

XXIII. Hieronymus Iuliano, qui cum dives & potentis esset, intra paucos dies duas filias & uxorem, nec multo post bonam possessionum partem amisit. Hunc in comparatione patientis Iob consolatur, & ad perfectam vitam mundi que contemptum adhortatur.

Filius meus, frater tuus, Aufonius, in ipso jam profectiois articulo, cum mihi presentiam suam dedisset, & cito abstulisset, atque in puncto temporis, salve pariter, valeque dixisset: vacuum se redire arbitratus est, nisi mearum aliquid ad te nugarum tumultuario sermone portaret. Jam demisso synthemate equus publicus sternebatur, & nobilem juvenem puicicâ indutum tunica baltheus ambebat: & tamen ille apposito notario cogebat loqui, quæ velociter edita, velox consequeretur manus: & linguæ celeritatem prenderent signa verborum. Itaque non scriptionis diligentia, sed dictantis temeritate longum ad te silentium rumpo, offerens tibi nudam efficit voluntatem. Extemporalis est epistola, absque ordine sensuum, sine lenocinio & compositione verborum, ut totum in illa amicum, nihil de oratore reperias. In procinctu effusam putes, & ad cupienti ingestum viaticum. Divina scriptura

*Causam
scribendæ
explicat.*

N S lo-